

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „АНТОН СТРАШИМИРОВ” – Бургас
гр. Бургас 8005, к-с „Славейков”; тел./факс 056/887384;
тел. 056/887385, 056/887383, e-mail: info-200209@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИЯНА ПЕТКОВА
ДИРЕКТОР НА ОУ „А.СТРАШИМИРОВ“
ГР. БУРГАС

Заповед № РД-10-1460/14.09.2023 г.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на дата 04.09.2023 г.

Въведение

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ „Антон Страшимиров“ гр. Бургас за превенция на ранното напускане на образователната система:

- ✓ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)
- ✓ План за 2018- 2019 г. За изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013- 2020)
- ✓ Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)
- ✓ План за действие по изпълнение на националната стратегия за образователната интеграция на ученическите малцинства (2015 – 2020)
- ✓ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)
- ✓ Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година
- ✓ Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
- ✓ Закон за предучилищното и училищно образование;
- ✓ Наредба за приобщаващото образование;
- ✓ Закон за младежта
- ✓ Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.
- ✓ Областни и общински стратегически мерки за превенция от отпадане.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социалноикономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с

личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и информално учене, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

РИСКОВЕ:

Преждевременното напускане на училище води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище в ОУ „Антон Страшимиров“ гр. Бургас чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система,

- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях
- планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;

2. **Интервенция** срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- 2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.
- 2.2. Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за **превенция** на преждевременното напускане на училище

- мотивиране за завръщане на преждевременно напусналите училище към системата а на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: индивидуална, комбинирана, дневна;
- участие на преждевременно напусналите училище в курсове за допълнително обучение и мотивационни тренинги, допринасящи за социална им интеграция;
- популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове;
- създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;
- кариерно ориентиране и консултиране за за информиран избор на образователен и професионален път ;
- обучение по предприемачество.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;
6. Причини, свързани със здравния статус;

Социално-икономически причини:

- ✓ *Лошото качество на живот на определени социални слоеве;*

- ✓ *Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна);*
- ✓ *Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;*
- ✓ *Използване на детето, непосещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);*

Образователните причини:

- ✓ *затрудненията при усвояване на учебния материал;*
- ✓ *слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище;*
- ✓ *наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;*

Етнокултурни причини:

- ✓ *страх на разведените родители от опасност от откраждане;*
- ✓ *по-ниска ценност на образованието;*

Психологически причини:

- ✓ *Чувство за неуспех;*
- ✓ *Неувереност в себе си;*
- ✓ *Занижена самооценка и липса на умения за взимане на решения;*

Институционални причини;

- ✓ *Недостатъчно координиран подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво;*
- ✓ *Недостатъчно ефективен контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система.*

Причини, свързани със здравния статус;

Недостатъчна професионална подготовка на специалистите от детските градини и училищата разпознаване на здравните особености , на деца със специални образователни потребности и от различни мултикултурни групи, което е пречка за включването им в приобщаващо

ОУ „Антон Страшимиров“ – Бургас е едно от училищата в България, в което няма отпаднали ученици. Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните

дейностите, които съпътстват целогодишната работа на училищния колектив показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция.

Реализираните дейности са залегнали в Стратегията на училището за развитие и са подчинени на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес ,
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,
- **обратна връзка** с институции, родители, педагогически съветник, класни ръководители, ученици и учители,
- **приемственост** – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
- **идентифициране на рисковите фактори** – доклад анализи на педагогически съветник и класни ръководители.

Политиките и мерките, които ОУ „Антон Страшимиров“ предприема за преодоляване на причините за отпадане, са съобразени с националните, областни и общински стратегически мерки, като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в ОУ „Антон Страшимиров“, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. *Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици от центъра на града; по-ниска самооценка, невъзможност за прибиране в населеното място – загубване на детето.*

Мерки: Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от друг етнически произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. *Трудова миграция на родителите.* Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. *Липса на грижи* от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестри, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарения, грижи за изхранването на тези деца от фирмата – доставчик на закуски и обяд, както и получаване на социални стипендии;

4. *Недостатъчна образованост на родителите* и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи;

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в училище; търсене на непрекъснати срещи с тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. *Чести конфликти между агресивни родители* – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи училището се превръща в единствено защитено място за детето и класният ръководител поема грижите за детето в образователната институция.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

✓ Предприемане на УЧИЛИЩНИ ПОЛИТИКИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ, подчинени на областната и общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от различен етнически произход на Община Бургас

✓ Предприемане на УЧИЛИЩНИ ПОЛИТИКИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ, подчинени на Общинската програма за работа с деца със Специални образователни потребности, в която е включено училището

✓ УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;

✓ Координиране действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство;

✓ КВАЛИФИКАЦИЯ на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането им в педагогически консултанти;

- Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците от агресията и насилието в училище;

- Включване на учителите в обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;

- Включване на учителите в обучения за работа в мултикултурна среда.

✓ Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма;

✓ Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;

✓ Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

✓ Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

▪ създаване на условия за включване на учениците в групи за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;

▪ насочване на децата и учениците към занимания, съобразени с техните потребности;

▪ индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);

▪ участие на учениците в дейности в полза на паралелката или училището;

▪ други разнообразни дейности, определени с Правилника за дейността на училището.

✓ Изграждане на широко публично доверие и подкрепа на политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище

✓ Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна ИНТЕРАКТИВНА

СРЕДА – работа в клубове по интереси, работа на Ученическия съвет, издаване на вестник, рекламни дигитали, радиопредавания.

✓ Поставяне на ученика в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;

✓ Превръщането на училището в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО за учениците чрез използване на ИНОВАТИВНИ педагогични методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания;

✓ Извършване на ефективна ДИФЕРЕНЦИРАНА работа с учениците с намалена успеваемост:

✓ Изработване на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането;

✓ Провеждане на анкета с тези ученици за установяване на проблема от педагогическия съветник;

✓ ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ на учениците, завършващи основно образование, съобразно техните интереси и възможности.

- Организиране на работни срещи на учениците от училището със специалисти от Център по кариерно ориентиране към РУО

- Осигуряване на възможности за индивидуално професионално консултиране и ориентиране както на учениците от 7 клас, така и на техните родители;

✓ Подобряване ДИСЦИПЛИНАТА на учениците

✓ Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез ЦЕЛЕНАСОЧЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНО-ВЪЗПИТАТЕЛНА РАБОТА, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;

✓ ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ и работа с родителската общност

✓ ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ – лекции, беседи, семинари, тренинги

✓ ИЗВЪНКЛАСНИ И ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ

✓ Активно участие на УЧЕНИЧЕСКИЯТ СЪВЕТ в училищния живот

✓ Работа по Координационния механизъм за деца в риск чрез включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в него.